

Knotsgekke paddenstoelen

Het grootste deel van het jaar zit een schimmel verstoep in de grond of in de schors van een boom. Maar in de herfst komt een schimmel tot bloei en groeit er uit die wirwar van draden een paddenstoel. En de ene paddenstoel is nog gekker dan de andere. In deze les maken de leerlingen zelf twee knotsgekke paddenstoelen.

Opdracht: Maak een schilderij van twee heel verschillende knotsgekke paddenstoelen.

Doelen

- ◆ Met deze les kun je aansluiten bij **kerndoel 40**: er is een verscheidenheid aan organismen: planten, dieren, mensen, schimmels.
- ◆ De leerling kan de naam van 9 kleuren benoemen, ze herkennen in afbeeldingen en kan kleuren maken door basiskleuren (primaire kleuren) te mengen.
- ◆ De leerling kan schilderen met dekkende verf door het maken van vlekken en strepen met een kwast. De leerling kan schoon werken door de kwast steeds goed uit te spoelen.
- ◆ De leerling kan het materiaal op verschillende manieren hanteren en kan nieuwe werkwijzen bedenken die passend zijn bij de verbeelding van het onderwerp.

Materiaal

Je hebt nodig voor schilderen met verf:

- ruw wit tekenpapier
- lyonse kwasten (nr. 2, 6 en 10)
- plakkaat- of acrylverf in de kleuren rood, geel, blauw, zwart en wit
- potje water
- tissues
- schort

Je hebt nodig voor onderzoek:

- het materiaal van de werkwijze

Bijzonderheden:

- Combineer je deze opdracht met boetseren? Maak dan een kijktafel met mos en aarde waar de paddenstoelen later een plekje kunnen krijgen.
- Combineer je deze opdracht met schilderen? Dan is het aardig om een keer zwart papier als ondergrond te gebruiken.

En verder

SchoolTV over een paddenstoelentocht:

<https://schooltv.nl/video/paddenstoelentocht-kinderen-gaan-op-zoek-naar-verschillende-soorten-paddenstoelen/#q=paddenstoelen>

Liedje over paddenstoelen:

<https://schooltv.nl/video/herfst-liedje-uit-hoelahoep/#q=paddenstoelen>

De les in fases

Oriënteren

1. Bespreek het vormdoel.
2. Vraag leerlingen of ze weten wat het is. Leg het zelf uit of toon het filmpje. Is dit vormdoel al eerder aan bod gekomen? Herhaal dan kort de informatie.
3. Toon het beeldmateriaal van de bouwsteen betekenis en bespreek het kort.
 - Wie heeft er onlangs nog een paddenstoel gezien? Hoe zag de paddenstoel eruit?
 - Waarom komen de schimmels in de herfst tot bloei met paddenstoelen? Daarin zitten de zaadjes (sporen) en kunnen ze zich voortplanten.
 - Waarom mag je paddenstoelen niet plukken? [Ze zijn giftig en omdat ze zich dan niet kunnen voortplanten].
4. Vertel op een uitnodigende manier de opdracht.

Onderzoeken en uitvoeren

1. Ga tussen de leerlingen in zitten. Geef zelf de instructie uit het filmpje schilderen met verf.
2. Doe voor hoe je lijnen en vlekken kunt maken. Terwijl de kleuters hun eigen werkstuk maken, probeer jij op je eigen papier van alles uit. Ben enthousiast over je ontdekkingen en kijk welke kleuter de technische voorbeelden oppikt.
3. Laat de leerlingen zelf experimenteren. Zo onderzoeken ze al spelend de techniek en passen die toe op de opdracht.
4. Ze doen dat door met het materiaal te experimenteren. Wat kun je er allemaal mee? Hoe kun je verschillende soorten stelen en hoedjes maken? Hoe kun je met gereedschap de klei bewerken zodat een passende textuur ontstaat?
5. Terwijl de kleuters aan hun eigen opdracht werken, werk jij op je eigen ondergrond. Praat hardop over je ontdekking en vraag wat zij kunnen bedenken.
6. Begeleid de leerlingen individueel door het stellen van reflectievragen. Suggesties:
 - Je hebt het materiaal al op verschillende manieren uitgeprobeerd. Heel goed. Kun je er nog wat meer bedenken?
 - Deze bewerking is leuk bedacht. Weet je al waar je die voor kan gebruiken?
 - Dat gaat heel goed. Hier zie ik veel grijze (of bruine) kleuren. Als je heldere kleuren wil hebben, dan moet je niet te veel kleuren door elkaar mengen.
 - Zal ik nog eens voordoen hoe je de kwast uitspoelt en droogmaakt voordat je een nieuwe kleur maakt?
 - Hoe heb je deze kleur gemaakt?
 - Welke kleur wil je gebruiken in je werk? Hoe kun je die kleur maken?

Evaluëren

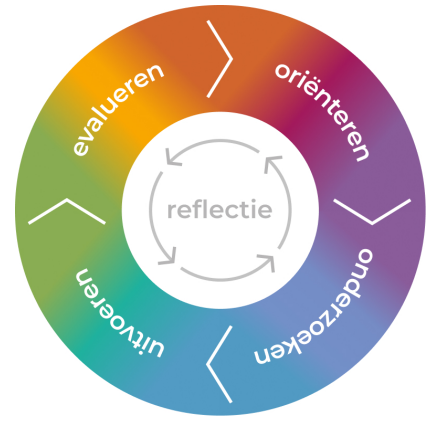
Klik op 'Nabespreken: wat hebben we geleerd?'

Bespreek de vragen op het digibord klassikaal of laat leerlingen de vragen in groepjes of individueel beantwoorden. Mogelijke vragen:

- ◆ Welke paddenstoelen zouden bij dezelfde boom kunnen staan? Vertel eens.
Welke paddenstoel vind jij knotsgek? Waarom?
- ◆ Welke kleur is in dit werk het meeste gebruikt? Hoe is die kleur gemaakt?
In welk werk is een hele andere kleur veel gebruikt? Met welke kleuren is die gemengd?
In welk werk zie je veel mengkleuren? Benoem ze eens.
In welk werk zie je veel ongemengde kleuren? Wijs eens aan.
- ◆ In welk werkstuk zie je egale vlakken? Wijs eens aan.
In welk werkstuk zie je dikke en dunne lijnen? Hoe heeft de maker dat gedaan?
In welk werkstuk zitten veel gemengde kleuren. Benoem ze eens.
- ◆ Stel deze vragen voordat de leerlingen met de uitvoering beginnen.
Hoeveel ideeën heb je (met je groepje) bedacht?
Voor welk idee weet je al een toepassing? Leg eens uit.

Spelen met lesfasen en lesdoelen

- De lesbeschrijving is een richtlijn, geen keurslijf. Voel je vrij de volgorde van de bouwstenen naar eigen inzicht aan te passen.
- Is het doel van een bouwsteen al bekend, dan is een korte mondelinge herhaling voldoende.
- Vind je 2 nieuwe leerdoelen te veel voor je leerlingen? Kies dan het doel uit dat ze het hardst nodig hebben voor de opdracht. Of splits de les op. Les 1: aanleren werkwijze, les 2: betekenis en vormdoel.

Aanpassen werkwijze

Liever een andere werkwijze bij deze les? Je kunt de betekenisbouwsteen combineren met onderstaande werkwijzes. Wissel je een bouwsteen, kijk dan altijd kritisch naar de voorgestelde volgorde in de lesbeschrijving en pas naar eigen inzicht aan.

- Boetseren met klei
- Papier-maché half ruimtelijk
- Schilderen met plakkaat- of acrylverf
- Tekenen met potlood, oliepastel, houtskool of viltstift